

Eesti-mordva märksõnastik

- Abielu (mdM *r'väjafomas'-maksomas'*, mdE *ur'vakstoma*)
 Adrapalvus (mdE *Keret' ozks*)
 Aeg (mdM *pingä*, mdE *ška*)
 Ahi (mdM *pänakud*, mdE *kaštom*)
 Ahjuema (mdM *Pänakudava*, *Pätnagodava*, mdE *Kaštomava*,
Uštoman' kirdi)
 Ajajumal – vt peajumal
 Ange *pat'ai* (mdEM)
 Arvud (mdEM *tšislat*)
- Ehitisehaldjas (mdE *Keren'-šotškon'paz*, mdE *At'avton' ker'ze*)
 Ended (mdM *sodamat*, mdE *primetat*)
 Ennustaja – vt tark
 Ennustamine (mdM *gadadondama*, mdE *gadajamo*, *orožejamo*)
 Ennustused – vt ended
Ezem ozõ (mdE) – vt *Vastozai*
- Haab (mdM *poju*, mdE *poi*)
 Haigus (mdM *s'är'äd'ema*, *urma*, mdE *seredema*, *orma*)
 Haud (mdM *kalma*, mdE *kalmo*)
 Hiireviu (mdE *panzei*, *panzi*)
 Hing (mdM *vaimä*, mdE *oime*)
 Hobune (mdEM *alaša*)
 Hobusepalvus (mdEM *Alašan' ozks*)
 Humalaema (mdM *Koml'ava*, mdE *Komol'ava*)
 Härjapalvus (mdEM *Buka ozks*)

Ineškipaz (mdE) – vt *Niškepaz*
Ingel (mdM *angol'*, mdE *angel*)
Inimene (mdEM *loman'*)

Jaanipäev (mdM *Kupal'n'a*, mdE *Valnoma tši*)
Jaga-Baba (mdEM)
Juuksed (mdM *š'äjär'ht'*, mdE *tšert'*)
Jõulud (mdM *Roštuva*, mdE *Roštova*)
Jõulukodu – vt *tantsukodu*

Kalmistu (mdM *kalmolanga*, *kalmokutša*, *kalmomar*, mdE *kalmolango*)
Kalmistupäev (mdM *kalmalargon' ši*, mdE *kalmolargon' tši*)
Kana (mdEM *saraz*)
Kanapalvus (mdEM *Saraz ozks*)
Karjalaskepäeva palvus (mdM *Liftema-suvaftoma ozks*, mdE *Livtema-sovavtoma ozks*)
Karu (mdM *ofta*, mdE *ovto*)
Kask (mdM *kelu*, mdE *kilei*)
Keremet'paz
Kirst (mdM *lazks*, mdE *kandolaz*)
Kodu (mdM *kud*, mdE *kudo*)
Kohupiimapalvus (mdM *Mitškon' ozondoma*)
Kratt (mdM *kuigorož*, mdE *tr'amka*, *tr'amo*, *tir'amin'ge*, *tir'amka*)
Kujumuutja – vt *tark*
Kummitus – vt *viirastus*
Kurat (mdM *Šaitan*, mdE *Šaitan*, *Šišma*, *Idemevs'*)
Kuu (mdEM *kou* 'kuu, kuusirp')
Kuuema (mdEM *Kovava*)
Kuupuhastus – vt *menstruatsioon*
Kägu (mdM *kuku*, mdE *kuko*)
Külaema (mdEM *Vel'ava*)
Külapalvus (mdEM *Velen' ozks*)
Külmataat (mdM *Kel'mä at'a*, mdE *At'apaz*)
Küünal (mdEM *štatol*)

Laud (mdM *šra*, mdE *tuvor*)
Laudaema (mdEM *Kardazava*, mdM *Kaldazava*, mdM *Kardazon'*
kirdi, mdE *Kardaz s'arke*, mdM *Kardaz s'arhka*)

- Laudapalvus (mdEM *Kaldaz ozks*)
 Laulatus (mdM *ven't's'ama*, mdE *vent'samo* 'laulatamine')
 Leib (mdEM *kši*)
 Leivaema (mdE *Norovava*)
 Lihavõtted (mdM *Otšizi*, mdE *Inetši*)
 Linnutee (mdEM *Kargon' ki*)
Litova (mdE)
Lituma (mdE) – vt *Litova*
Lituva (mdE) – vt *Litova*
Lit'uva (mdE) – vt *Litova*
 Luud (mdM *t'äl'mä*, mdE *tenst'*)
- Maa (mdEM *moda*)
 Maaema (mdEM *Mastorava*)
 Maag – vt tark
 Maaisa (mdM *Mastorat'a*, mdE *Mastorpaz*)
 Maaisand (mdEM *Mastoron' kirdi*)
 Maajumal – vt maaisa
 Madu (mdM *kui*, mdE *gui*)
 Majahaldjas (mdEM *Kudava*, *Kudazorava*)
 Menstruatsioon (mdM *od'ožat*, mdE *mes'atšnoit'*)
 Mesilaema (mdEM *Neškeava*)
 Mesilasema (mdM *Mešava*, mdE *Mekšava*)
 Metall – vt raud
 Metsaema (mdEM *Vir'ava*)
Mikila (mdE) – vt *Mikulapaz* (mdE)
Mikola (mdM) – vt *Mikulapaz* (mdE)
Mikulapaz (mdE)
 Muistend (mdM *azondoma*, mdE *jovtnema*)
 Muld – vt maa
 Mullaema (mdEM *Modava*)
 Muna (mdEM *al*)
 Muruema (mdEM *Narava*)
 Mälestamine (mdEM *pominkat*)
 Mälestuspäeva pidamine – vt mälestamine
- Naiste kali (mdM *Avan' poza*)
 Naistepalvus (mdE *Baban' ozks*, mdE *Baban' kaša*)
 Nelipühad – vt suvistepühad

Niiduema (mdEM *Lugava*)
 Nimi (mdEM *l'em*)
Niškepaz (mdE)
 Nõiasõnad (mdM *mormats'ama, vorožejama, mdE orožejamo, ozolma*)
 Nõid – vt tark

Pajuema (mdEM *Vermava*)
 Pakasejumal – vt külmataat
 Palvus (mdEM *ozks*)
 Part (mdM *jaks'arga, mdE jaks'argo*)
 Peajumal (mdM *Škai, Škabavaz, Šipaz, Ot's'u Škai, Vär'ä Škai, mdE Tšipaz, Škipaz, Verepaz*)
 Pihlakas (mdM *piz'elks, mdE pizel tšuvto*)
 Pirukad (mdM *pär'akat, mdE pr'akat*)
 Posija – vt tark
 Puder (mdM *jam, mdE kaša*)
 Pudrupalvus (mdM *Balamõk ozks*)
 Puukoore ja palgi jumal – vt ehitisehaldjas
 Põlluema (mdM *Paks'ava, mdE Paks'a s'arko, Paks'a pat'ai*)
 Põllupeenrapalvus (mdE *Gran' ozks*)
 Päikesejumal - vt peajumal
 Pärn (mdM *päšä, mdE pekše*)

Raske palvus (mdE *Staka ozks*)
 Raskuse jumal (mdE *Stakapaz, Kežeipaz*)
 Raud (mdEM *kšni*)
 Ravitseja – vt tark
 Reheema (mdEM *Avinava*)
 Rehepalvus (mdEM *Avin ozks*)
 Rõivad (mdM *štšapt-kar'apt, mdE oršavt-karsevt'*)
 Rändtirtsupalvus (mdE *Tasto ozks*)

Saun (mdEM *ban'a*)
 Saunaema (mdEM *Ban'ava, Ban'azorava*)
 Seajumal (mdE *Tuvon'paz*)
 Sealpoolsus – vt toonela
 Surm (mdEM *kuloma*)
 Surnu (mdM *lovaža, mdE kulõts'a*)

Surnukeha – vt surnu

Suvistepühad (mdM *Troit's'ä*, mdE *Trovits'a*)

Sünd (mdM *šatšema*, mdE *tšatšoma*)

Taevas (mdEM *men'el'*)

Taluema (mdM *Jurhtava*, mdE *Jurtava*)

Tamm (mdM *tuma*, mdE *tumo*)

Tantsukodu (mdM *kštiman' kud*, mdE *kištiman' kudo*; hiljem
mdM *roštuvan' kud*, mdE *roštovan' kudo*)

Tark (mdM *sodai loman'*, mdE *sodõt's'a*)

Tarka ozõ (mdE) – vt *Vastozai*

Teispoolsus – vt toonela

Too ilm – vt toonela

Toomingapalvus (mdM *Laimä ozks*)

Toonela (mdM *tona ši*, mdE *tona tši*)

Tuleema (mdEM *Tolava*)

Tulejumal (mdE *Tolpaz*)

Tuli (mdEM *tol*)

Tⁿušt'a (mdEM)

Tuuleema (mdEM *Varmava*)

Tuulejumal (mdE *Varmapaz*)

Tuvi (mdM *gul'n'a*, mdE *gul'ka*)

Täkupalvus (mdEM *Aigor ozks*)

Unenägu – vt uni

Uni (mdEM *on*)

Ussikuningas (mdM *Inekui*, mdE *Inegui*)

Varda (mdM *Varda*, mdE *Vardo*)

Vari (mdM *t's'il'f*, mdE *sulei*)

Vastozai (mdM)

Vastozava (mdM) – vt *Vastozai*

Vee-ema (mdEM *Ved'ava*)

Vesi (mdEM *ved'*)

Vetehaldjas (mdEM *Veden' kirdi*, mdM *Ved'azorava*, mdEM
Ved'mastorava)

Vetevalitseja (mdE *Ved'mastorpaz*)

Vihmapalvus (mdM *Pizem ozks*, mdE *Pizemen' ozks*)

Viht – vt luud

Viirastus (mdM *šopatša*, mdE *tšopatša*)

Viljaema (mdM *S'orava*)

Vitova (mdE) – vt *Litova*

Võlur – vt tark

Õunapuu (mdM *mar'l'u*, mdE *umarina*)

Äikesejumal (mdM *At'amškai*, mdE *Pur'ginepaz*, mdE *Mel'tsedei*,
Mel'sedei)

Ööpalvus (mdEM *Ven'ozks*)

Mordva mütoloogia

Tatjana Devjatkina

<http://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/sator/sator8/>

ISBN 978-9949-490-16-5

Tartu 2012

Trükkis ilmunud: Tatjana Devjatkina. Mordva mütoloogia.
SATOR 8. Tartu 2008

Tõlge: Irina Orehhova, Nikolay Kuznetsov

Toimetanud: Mare Kõiva, Kadi Sarv

Küljendus: Liisa Vesik

Kujundus: Andres Kuperjanov

Kaanepilt: Juri Dõrin "Uneskõndija"

HTML: Diana Kahre

Originaal:

Tatjana Devjatkina *Mifologia Mordvõ*

Saransk: Krasnõi Oktjabr 1998

Sarjas Sator 2008. a ilmunud eestikeelset trükist toetas
Eesti Hõimurahvaste Programm, Tartu Ülikooli Paul Ariste
soomeugri põlisrahvaste keskus, EKM FO, SF 0030181s08

E-raamatu valmimist toetas: EKRM04-29 Eesti keele,
kultuuri ja folkloori kasutusala laiendamine ja folkloori
tutvustamine elektroonilistel infokandjatel.

© 2012 EKM FO rahvausundi ja meedia töörühm, EKM Teaduskirjastus